

31989L0618

7.12.1989.

EIROPAS KOPIENU OFICIĀLAIS VĒSTNESIS

L 357/31

PADOMES DIREKTĪVA**(1989. gada 27. novembris)****par plašas sabiedrības informēšanu par veicamajiem veselības aizsardzības pasākumiem un par rīcību radiācijas avārijas gadījumā**

(89/618/Euratom)

EIROPAS KOPIENU PADOME,

ņemot vērā Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līgumu, un jo īpaši tā 31. pantu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu, kas iesniegts pēc apspriešanas ar to personu grupu, ko no dalībvalstu zinātnes ekspertu vidus nozīmējusi Zinātnes un tehnikas komiteja, kā noteikts minētajā pantā,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta atzinumu ⁽¹⁾,

ņemot vērā Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽²⁾,

tā kā Līguma 2. panta b) punktā noteikts, ka Kopiena ievieš vienotas drošības normas, lai aizsargātu darbinieku un plašas sabiedrības veselību;

tā kā 1959. gada 2. februārī Padome ir pieņēmusi direktīvas, kas nosaka standartus darbinieku un plašas sabiedrības veselības aizsardzībai pret jonizējošā starojuma briesmām ⁽³⁾, kurās jaunākie grozījumi izdarīti ar Direktīvu 80/836/Euratom ⁽⁴⁾ un Direktīvu 84/467/Euratom ⁽⁵⁾;

tā kā saskaņā ar Direktīvas 80/836/Euratom 24. pantu visām dalībvalstīm jānodrošina, lai apstarojumam pakļautie darbinieki saņemtu adekvātu informāciju par pretradiācijas aizsardzību;

tā kā saskaņā ar minētās direktīvas 45. panta 4. daļu visām dalībvalstīm avārijas gadījumam jānosaka intervences sliekšņi un pasākumi, kurus veic to kompetentās iestādes, kā arī nepieciešamie personāla un tehnisko līdzekļu resursi, kas vajadzīgi rīcībai, kura jāveic, lai aizsargātu un saglabātu plašas sabiedrības veselību;

tā kā Kopienas līmenī papildu informācijas elementi būtu jāpievieno tām informācijas jomām, kas pieejamas sabiedrībai saskaņā ar Padomes Direktīvas 85/337/EEK (1985. gada 27. jūnijs) par

dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu 6. panta 2. punktu ⁽⁶⁾ un saskaņā ar Padomes Direktīvas 82/501/EEK (1982. gada 24. jūnijs) par smagas katastrofas draudiem, veicot noteiktas rūpnieciskas darbības, 8. panta 1. punktu ⁽⁷⁾, kurā izdarīti grozījumi ar Direktīvu 88/610/EEK ⁽⁸⁾;

tā kā visas dalībvalstis ir parakstījušas Starptautiskās Atomenerģijas aģentūras (SAEA) Konvenciju par kodolnegadījumu operatīvu izziņošanu;

tā kā Padomes Lēmums 87/600/Euratom (1987. gada 14. decembris) par Kopienas noteikumiem par operatīvu informācijas apmaiņu radiācijas avāriju gadījumos ⁽⁹⁾ nosaka, lai visas dalībvalstis, kas pieņem lēmumu veikt plašas sabiedrības aizsardzības pasākumus gadījumos, kad apkārtējā vidē tiek konstatēts normai neatbilstošs radiācijas līmenis vai notikusi avārija, kuras rezultātā notikusi vai iespējama ievērojama radioaktīvo vielu izplūde, par aizsardzības pasākumiem, ko tās veic vai plāno veikt, kā arī par jebkādiem pasākumiem, ko tās veic vai plāno veikt, lai informētu plašu sabiedrību, paziņo Komisijai un tām dalībvalstīm, kuras šie pasākumi skar vai kuras tie var ietekmēt;

tā kā vairākas dalībvalstis jau ir noslēgušas divpusējas vienošanās par informācijas apmaiņu, rīcības koordināciju un savstarpēju palīdzību kodolavārijas gadījumā;

tā kā gadījumā, ja kādas dalībvalsts kodoliekārtā notikusi avārija, tās apdraudētie iedzīvotāji būtu jārosina uz rīcību, kas var paaugstināt veicamo vai plānoto ārkārtas pasākumu efektivitāti;

tā kā iedzīvotāju grupām, kuras var skart radiācijas avārija, tāpēc būtu savlaicīgi un pastāvīgi jāsniedz atbilstīga informācija par plānotajiem veselības aizsardzības pasākumiem, kas uz tiem attiecas, un par to, kā viņiem būtu jārikojas radiācijas avārijas gadījumā; tā kā tādēļ Kopienas līmenī būtu jāizstrādā vienoti principi un īpaši noteikumi šādu iedzīvotāju grupu informēšanai;

tā kā būtu jāizstrādā vienoti principi un īpaši noteikumi par to iedzīvotāju informēšanu, ko radiācijas avārija jau ir skārusi;

⁽¹⁾ OV C 158, 26.6.1989., 403. lpp.

⁽²⁾ OV C 337, 31.12.1988., 67. lpp.

⁽³⁾ OV 11, 20.2.1959., 221./59. lpp.

⁽⁴⁾ OV L 246, 17.9.1980., 1. lpp.

⁽⁵⁾ OV L 265, 5.10.1984., 4. lpp.

⁽⁶⁾ OV L 175, 5.7.1985., 40. lpp.

⁽⁷⁾ OV L 230, 5.8.1982., 1. lpp.

⁽⁸⁾ OV L 336, 7.12.1988., 14. lpp.

⁽⁹⁾ OV L 371, 30.12.1987., 76. lpp.

tā kā, nodrošinot ar informāciju, jāņem vērā arī pierobežas teritoriju iedzīvotāji;

tā kā turklāt būtu jāstiprina valsts līmenī pašlaik spēkā esošie iedzīvotāju informēšanas pasākumi un prakse radiācijas avārijas gadījumā,

IR PIEŅĒMUSI ŠO DIREKTĪVU.

I SADAĻA

Mērķi un definīcijas

1. pants

Šī direktīva ir paredzēta tam, lai Kopienas līmenī noteiktu kopīgus mērķus attiecībā uz plašas sabiedrības informēšanas pasākumiem un kārtību, lai uzlabotu operatīvu veselības aizsardzību radiācijas avārijas gadījumā.

2. pants

Šajā direktīvā “radiācijas avārija” nozīmē jebkādu situāciju:

1) kas izveidojas:

- a) pēc dalībvalsts teritorijā notikušas avārijas iekārtās vai veicot 2. punktā minētās darbības, kuru rezultātā notikusi vai var notikt ievērojama radioaktīvo vielu izplūde, vai
- b) tad, kad dalībvalsts teritorijā vai ārpus tās konstatēts normai neatbilstošs radiācijas līmenis, kas var būt kaitīgs šīs dalībvalsts sabiedrības veselībai, vai
- c) pēc citām a) apakšpunktā neminētām avārijām iekārtās vai veicot 2. punktā minētās darbības, kuru rezultātā notikusi vai iespējama ievērojama radioaktīvo vielu izplūde, vai
- d) pēc cita veida avārijām, kuru rezultātā notikusi vai iespējama ievērojama radioaktīvo vielu izplūde;

2) kas saistīta ar iekārtām vai darbībām, kas minētas 1. punkta a) un c) apakšpunktos, t. i., ar:

- a) visiem kodolreaktoriem neatkarīgi no to atrašanās vietas;
- b) visām kodoldegvielas cikla iekārtām;
- c) visām radioaktīvo atkritumu apsaimniekošanas iekārtām;
- d) kodoldegvielas vai radioaktīvo atkritumu pārvadāšanu un glabāšanu;

- e) lauksaimnieciskiem, rūpnieciskiem, medicīniskiem un ar tiem saistītiem zinātniskiem un pētnieciskiem mērķiem paredzētu radioizotopu izgatavošanu, izmantošanu, glabāšanu, apglabāšanu un pārvadāšanu; un
- f) radioizotopu izmantošanu elektroenerģijas izstrādei kosmosa kuģos.

3. pants

Šajā direktīvā termini “ievērojama radioaktīvo vielu izplūde” un “normai neatbilstošs radiācijas līmenis, kas var kaitēt sabiedrības veselībai” attiecināmi uz situācijām, kurās iedzīvotāji saņem apstarojuma dozas, kas pārsniedz maksimāli pieļaujamās apstarojuma dozas, kuras norādītas direktīvās, kas nosaka Kopienas pretradiācijas aizsardzības drošības pamatstandartus ⁽¹⁾.

4. pants

Šajā direktīvā turpmāk minētajiem terminiem ir šāda nozīme:

- a) iedzīvotāji, kurus var skart radiācijas avārijas gadījums:
visas iedzīvotāju grupas, kurām dalībvalstis izstrādājušas ieviešanas plānus radiācijas avārijas gadījumam;
- b) iedzīvotāji, kurus skāris radiācijas avārijas gadījums:
visas iedzīvotāju grupas, attiecībā uz kurām pēc radiācijas avārijas nekavējoties veic īpašus aizsardzības pasākumus.

II SADAĻA

Iepriekšēja informēšana

5. pants

1. Dalībvalstis nodrošina, ka iedzīvotāji, kurus var skart radiācijas avārijas gadījums, tiek informēti par veselības aizsardzības pasākumiem, kas tiem piemērojami, un par to, kā tiem būtu jārikojas šādas avārijas gadījumā.

2. Sniedzamajā informācijā ietilpst vismaz I pielikumā izklāstītie elementi.

3. Šo informāciju 1. punktā minētajiem iedzīvotājiem dara zināmu bez īpaša pieprasījuma.

4. Dalībvalstis precizē informāciju un izplata to ar regulāriem starplaikiem, kā arī tad, kad būtiski mainās tajā aprakstītā kārtība. Šī informācija ir nepārtraukti pieejama sabiedrībai.

⁽¹⁾ Sk. jo īpaši Direktīvas 80/836/Euratom 12. pantu.

III SADAĻA

6. pants

1. Dalībvalstis nodrošina to, ka, notiekot radiācijas avārijai, iedzīvotāji, kurus skārušas avārijas sekas, tiek nekavējoties informēti par avārijas faktu un par rīcību avārijas situācijā, un gadījumos, kad tas nepieciešams, arī par izmantojamajiem veselības aizsardzības pasākumiem.

2. Sniedzamajā informācijā ietilpst II pielikumā norādītie jautājumi, kas attiecas uz konkrētās radiācijas avārijas veidu.

IV SADAĻA

To personu informēšana, kas var tikt iesaistītas glābšanas pasākumu organizēšanā radiācijas avārijas gadījumā

7. pants

1. Dalībvalstis nodrošina, ka visas personas, kas nepieder pie iekārtu personāla un/vai nav iesaistītas 2. panta 2. punktā minēto darbību veikšanā, bet kuras radiācijas avārijas gadījumā var tikt iesaistītas glābšanas darbu organizēšanā, saņem pietiekamu un regulāri precizētu informāciju par tās iespējamo ietekmi uz šo personu veselības stāvokli, kā arī par šādos gadījumos veicamajiem piesardzības pasākumiem; šo informāciju sniedz, ņemot vērā iespējamo radiācijas avāriju raksturu un apjomu.

2. Tiklīdz notikusi radiācijas avārija, šo informāciju attiecīgi papildina, ņemot vērā konkrētos apstākļus.

V SADAĻA

Īstenošanas procedūras

8. pants

Šīs direktīvas 5., 6. un 7. pantā minētajā informācijā norāda arī iestādes, kas atbild par šajos pantos minēto pasākumu īstenošanu.

9. pants

Šīs direktīvas 5., 6. un 7. pantā minētās informācijas izplatīšanas procedūras, kā arī fiziskās un juridiskās personas, kam tā adresēta, nosaka katrā dalībvalstī.

10. pants

1. Šīs direktīvas 5. pantā minēto informāciju paziņo Komisijai, ja tā šo informāciju pieprasa, neskarot dalībvalsts tiesības to paziņot pārējām valstīm.

2. Informāciju, ko dalībvalsts izplata saskaņā ar 6. pantu, dara zināmu Komisijai un tām dalībvalstīm, kuras avārija skar vai kuras tā var ietekmēt.

3. Attiecībā uz 7. pantā minēto informāciju datus, kas saistīti ar radiācijas avāriju, paziņo Komisijai pēc tās pieprasījuma, tiklīdz un tiklīdz, cik tas ir iespējams.

VI SADAĻA

Noslēguma noteikumi

11. pants

Šī direktīva neierobežo dalībvalstu tiesības ieviest vai pieņemt plašāka apjoma informēšanas pasākumus, nekā noteikts šajā direktīva.

12. pants

Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības, ne vēlāk kā 24 mēnešu laikā pēc tās pieņemšanas. Dalībvalstis par tiem, kā arī par to turpmākajiem grozījumiem tūlīt informē Komisiju.

13. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē, 1989. gada 27. novembrī

Padomes vārdā —

priekšsēdētājs

R. DUMAS

*I PIELIKUMS***Iepriekšējā informēšana, kas minēta 5. pantā**

1. Svarīgākās ziņas par radioaktivitāti un tās ietekmi uz cilvēkiem un vidi.
 2. Dažādi radiācijas avāriju veidi, to ietekme uz plašu sabiedrību un vidi.
 3. Ārkārtas pasākumi, kas paredzēti plašas sabiedrības brīdināšanai, aizsardzībai un palīdzībai radiācijas avārijas gadījumā.
 4. Atbilstīga informācija par plašas sabiedrības rīcību radiācijas avārijas gadījumā.
-

II PIELIKUMS

6. pantā minētā informācija, kas sniedzama radiācijas avārijas gadījumā

1. Pamatojoties uz dalībvalstu iepriekš izstrādātajiem iejaukšanās plāniem, iedzīvotāji, kurus skāris radiācijas avārijas gadījums, nekavējoties un regulāri jāinformē par:
 - a) notikušās avārijas veidu un gadījumos, kad tas iespējams, arī par tās raksturu (piemēram, cēloni, apjomu un iespējamo attīstību);
 - b) ieteikumiem par aizsardzības pasākumiem, kas atkarībā no avārijas veida var būt:
 - ierobežojumi noteiktu pārtikas produktu lietošanā, kas var būt piesārņoti ar radioaktīvajām vielām, vienkāršākie higiēnas un dezaktivācijas noteikumi, ieteikumi uzturēties telpās, aizsargvielu izsniegšana un lietošana, evakuācijas kārtība,
 - nepieciešamības gadījumos papildināti ar īpašiem brīdinājumiem noteiktām iedzīvotāju grupām;
 - c) paziņojumiem, kas iesaka atbalstīt kompetento iestāžu norādījumus vai prasības.
 2. Gadījumos, kad pirms avārijas bijusi izsludināta radiācijas trauksme, iedzīvotājiem, kurus var skart radiācijas avārija, trauksmes laikā būtu savlaicīgi jāsaņem informācija un norādījumi, piemēram:
 - aicinājums iedzīvotājiem turēt ieslēgtus radioaparātus vai televizorus,
 - sagatavošanās ieteikumi iestādēm ar īpašu kolektīvo atbildību,
 - ieteikumi avārijas īpaši skartām profesionālajām grupām.
 3. Papildus šai informācijai un norādījumiem, ja ir pietiekami daudz laika, jāatgādina pamatfakti par radioaktivitāti un tās ietekmi uz cilvēkiem un vidi.
-